

EL LLENGUATGE

El sorbet

Tots els nostres diccionaris de barbarismes recullen el castellanisme «sorbo», encara que, no creiem pas que sigui gaire usual. El més recent i, de bon tros, el més complet d'aquests repertoris de formes impròpies, el del senyor Aureli Cortiella, que acaba de publicar la Caixa d'Estalvis de Catalunya, proposa, per a la substitució de «sorbo», no menys de cinc formes correctes: *xarrup*, *xarrupada*, *glop* i *xuclada*.

Però cal advertir que si bé «sorbo» és indubtablement un castellanisme, tal com delata clarament la seva forma, no sembla pas que ho sigui el verb *sorbir*, encara que no consti al Diccionari Fabra ni a la Gran Enciclopèdia Catalana. El trobem recollit, efectivament, al Diccionari Alcover-Moll, com un mot procedent del llatí «sorbere» ««d'un compost del qual hem obtingut *absorbir*—, usat pels nostres escriptors medievals, com Ramon Llull i Ausiàs Marc, i viu encara a Tortosa i al Maestrat. Tanmateix, el seu ús actual deu ésser molt reduït, purament dialectal, cosa que explica la seva exclusió del Fabra i de l'Enciclopèdia. Observem que el mateix Moll, al seu Diccionari castellà-català, ni el proposa com a equivalent català del verb corresponent del castellà «sorber».

Considerant, doncs, que «sorbo» és tingut amb raó per un castellanisme i que *sorbir* és un mot desconegut per la immensa majoria dels catalanoparlants, hom es pregunta quin és l'equivalent català del substantiu castellà «sorbeta», perquè hom el relaciona, aquest cop sense raó, amb «sorbo»; com si en fos el diminutiu. I, així, ja hem sentit alguna proposta de traducció verament insòlita, com ara «glopet». Però els mots «sorbo» i «sorbeta» no tenen cap relació, ni etimològica ni semàntica: el primer és el postverbal de «sorber» i el segon prové de l'àrab a través de l'italià. Això fa que no hagi presentat cap dificultat per a adoptar-lo també en català, amb la forma *sorbet*. Hom no el trobarà encara al lloc que li correspon de l'articulat del Diccionari Fabra, ni tan sols a la Gran Enciclopèdia, però figura ja com un mot admès en una de les llistes de modificacions i addicions al Diccionari General publicades per la Secció Filològica de l'Institut (Butlletí d'Omniun Cultural, núm. 32, segon trimestre de 1980), indicant que es tracta d'un manlleu de l'italià, i amb la definició següent: «gelat poc consistent aromatitzat, amb licors, amb suc de fruita, etc.»

Albert Jané